

TVRTKO I.

Bil je Stjepanov naslednik in je vladal med leti 1353 – 1391. v njegovem času je Bosna dosegla največji obseg, postala je vodilna država na Balkanu.

Ko je prevzel oblast je utrdil centralno oblast, zlomil je odpor fevdalcev, ki so se krepili na začetku njegove vlade.

Krepitev Bosne ni bila v skladu s politiko ogrskega dvora. Kralj Ludvik I. Anžuvinec si je skušal podrediti Bosno. Najprej je prisilil Tvrtka, da mu je odstopil zahodno polovico Zahumlja, Neretljansko krajino in pokrajino Završje kot doto ženi Jelisaveti. Podpiral je nekatere plemiče proti Tvrtku, zahteval nadaljnje preganjanje bogomilov, vojaško je interveniral, ker naj bi moral Dubrovnik »stonski dohodak« plačati njemu. V Bosno je poslal dve vojaški odpravi, a sta bili obe odbiti.

Po vojaški zmagi je skušal Tvrtko plemstvo podvreči svoji oblasti, kar pa je izzvalo odpor dela plemstva. Prisilili so ga, da je zbežal na Ogrsko, za bana je bil postavljen njegov brat Vuk.

Ko se je vrnil na prestol, je plemstvu podeljeval nova posestva in si jih je tako kot njegov predhodnik pridobival z novimi privilegiji. Ni pa mogel uvesti najemniške vojske, glavne opore močne vladarjeve oblasti. Ni mogel uvesti sistema pronij, ki bi mu omogočal, da bi fevdalce močneje navezal nase.

Čeprav je Ogrska pomagala Tvrtku, da je obvladal uporno plemstvo, ji ga ni uspelo povsem podrediti. Kralj Ludvik I. je bil angažiran nekje drugje v Evropi, tako da je Tvrtko usmerjal svojo aktivnost tja, kjer ni izzival Ogrske. Urejeni odnosi v Bosni, so Tvrtku omogočili, da je izkoristil razsulo centralne oblasti v Srbiji po Dušanovi smrti. Skupaj s knezom Lazarjem sta napadla kneza Nikolaja Antomanovića. Po zmagi sta si razdelila ozemlje. Tvrtku je pripadlo ozemlje:

- Z od Drine
- ob Limu s samostanom Mileševa

Kmalu nato je osvojil še: Trebinje, Konavle, **Dračevico**.

Ker je dinastija Nemanjićev izumrla z Urošem I. in zaradi sorodstva z njo, so dajali Tvrtku pravico, da se je imel za dediča srbskih vladarjev. Leta 1377 se je okronal z dvojno krono (»dvojnimi vencem«) za kralja Srbov in Bosne. Obred kronanja je bil opravljen v samostanu Mileševa nad grobom sv. Save.

S smrtjo kralja Ludvika I. se je Bosna osvobodila ogrskega pritiska. Vdril je v Zahumlje in ga osvobodil skupaj s trgom Drijevo, pomembnim centrom za bosensko trgovino. V Brštaniku je začel graditi lastno mornarico. Iz Benetk je dobil tri galeje, Ogrska kraljica mu je podarila Kotor.

Kmalu se je pokazala ugodna situacija, da se je povezal z upornimi hrvaškimi velikaši in zasedel del stare hrvaške države. Leta 1390 so se Tvrtku po daljšem odporu predala dalmatinska mesta: **Split, Šibenik, Trogir ter otoka Brač in Hvar**.

Tvrtko si je z vso upravičenostjo nadel naziv kralj Raške, Bosne, Dalmacije, Hrvaške in Primorja. Pod njegovo oblastjo so bili združeni znatni deli srbskega in hrvaškega etničnega ozemlja.

Gospodarska moč se je v času Tvrtkove vlada zelo povečala. Zaradi zatiranja samovolje plemstva, se je povečala varnost trgovanja, razširilo se je izkoriščanje rudnikov, priključitev primorskih mest je odprla nova tržišča. V prvih letih je pospeševal dubrovniško trgovino. Dubrovniške trgovce je oprostil celo plačevanja uvozne in izvozne carine.

V vojnah za teritorialno razširitev se je moral izključno opirati na fevdalno vojsko, zato se je plemstvo okrepilo. V osvojenih predelih je plemičem podeljeval nova posestva. Fevdalci so Tvrtka podpirali, ker jim je takšna politika ustrezala.